

Βρυξέλλες, 13 Νοεμβρίου 2025
(OR. en)

15410/25
ADD 2

CULT 128	EMPL 514
AUDIO 111	GENDER 200
CULT HERIT 25	DIGIT 240
EDUC 445	TOUR 23
JEUN 236	MI 907
COMPET 1161	ENV 1222
SAN 743	PROCIV 148
DISINFO 100	RECH 501
RELEX 1475	NDICI 10
FREMP 333	FIN 1352
AG 181	

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	13 Νοεμβρίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2025) 786 final
Θέμα:	Σχέδιο κοινής δήλωσης «Η Ευρώπη για τον πολιτισμό - ο πολιτισμός για την Ευρώπη»

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 786 final.

σνημμ.: COM(2025) 786 final

Βρυξέλλες, 12.11.2025
COM(2025) 786 final

Σχέδιο κοινής δήλωσης

«Η Ευρώπη για τον πολιτισμό - ο πολιτισμός για την Ευρώπη»

Σχέδιο κοινής δήλωσης

«Η Ευρώπη για τον πολιτισμό - ο πολιτισμός για την Ευρώπη»

Προοίμιο

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

A. Η Ευρώπη είναι μια ήπειρος με ανεξάντλητο καλλιτεχνικό, πολιτιστικό και δημιουργικό βάθος και πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και ιστορία. Η πολυμορφία και ο δυναμισμός του πολιτισμού της Ευρώπης, που τροφοδοτούν η αριστεία των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών της, είναι θεμελιώδους σημασίας για τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ, καθώς καλλιεργούν το ευρωπαϊκό αίσθημα του ανήκειν και την κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα, και ενισχύουν τη δημοκρατία.

B. Οι τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας αποτελούν δυναμικούς κλάδους της οικονομίας. Αποτελούν στρατηγικό πόρο για την ανταγωνιστικότητα και τη συνοχή της Ευρώπης, καθώς δίνουν ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη και παράγουν δευτερογενή αποτελέσματα σε όλους τους τομείς και τις περιφέρειες, δημιουργούν εξειδικευμένες θέσεις εργασίας και καθιστούν την ΕΕ πρωταγωνιστή της δημιουργίας και της καινοτομίας.

Γ. Ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά στηρίζουν τις βασικές αξίες στις οποίες βασίζεται η ΕΕ —σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (άρθρο 2 ΣΕΕ)— και ενσαρκώνουν το σύνθημα «Ενωμένοι στην πολυμορφία». Ο πρωταρχικός στόχος της ΕΕ στον τομέα του πολιτισμού είναι ο σεβασμός και η προώθηση της πλούσιας πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας της· η εξασφάλιση της διατήρησης και της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης· και η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών (άρθρο 3 ΣΕΕ, άρθρο 167 ΣΛΕΕ).

Δ. Ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά συνθέτουν έναν χώρο στον οποίο συλλαμβάνεται το επιθυμητό μέλλον και παίζουν ζωτικό ρόλο για τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής. Παρέχουν μια πλατφόρμα για τη διεξαγωγή δημόσιου διαλόγου, ενώνουν τις τοπικές κοινωνίες, εμπλουτίζουν ζωές, δίνουν συνοχή στις κοινωνίες μας και αποτελούν σημαντικό φορέα για την εξωτερική δράση της ΕΕ. Η ΕΕ μπορεί να αξιοποιήσει τα πολιτιστικά της αγαθά για να εξασφαλίσει ανθεκτικότητα, να προωθήσει την ειρήνη και τη δημοκρατία και να εμπνεύσει καινοτόμες λύσεις που συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ε. Ο πολιτισμός αποτελεί στρατηγικό πόρο για την αντιμετώπιση της σημερινής πιεστικής πραγματικότητας, όπως οι γεωπολιτικές και γεωοικονομικές εντάσεις, η υπερθέρμανση του πλανήτη και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, οι ταχείες τεχνολογικές αλλαγές, οι δημογραφικές αλλαγές και η κρίση στον τομέα της ψυχικής υγείας. Παράλληλα, οι τομείς και οι δραστηριότητες του πολιτισμού και της δημιουργίας αντιμετωπίζουν τις δικές τους προκλήσεις, γεγονός που απαιτεί στοχευμένη στήριξη και αποφασιστική δράση.

ΣΤ. Η παρούσα δήλωση διατυπώνει ένα μακροπρόθεσμο στρατηγικό όραμα που θέτει τον πολιτισμό στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής ταυτότητας, τονίζοντας τη σημασία του για τα άτομα, την τοπική κοινωνία και την ΕΕ, και ενισχύοντας τα πολιτιστικά δικαιώματα και αρχές.

Ζ. Αναγνωρίζοντας τον υποστηρικτικό ρόλο της ΕΕ στον τομέα του πολιτισμού, η παρούσα δήλωση επιβεβαιώνει τις κοινές πολιτικές δεσμεύσεις και ευθύνες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους και σε πλήρη συμμόρφωση με το δίκαιο της

ΕΕ— με βάση τις βασικές κατευθύνσεις που καθορίζονται στην Πυξίδα Πολιτισμού 2025 της Επιτροπής για την Ευρώπη.

Κοινή δήλωση «Η Ευρώπη για τον πολιτισμό - ο πολιτισμός για την Ευρώπη»

0. Σκοπός μας είναι να προωθήσουμε και να αναδείξουμε τον πολιτισμό ως πόρο αλλά και ως δικαιούχο της ευρωπαϊκής ενότητας, της δημοκρατίας, της αριστείας και της ανταγωνιστικότητας. Και, για τον σκοπό αυτό, δεσμευόμαστε:

- Να ενισχύσουμε τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως παγκόσμιας πολιτιστικής δύναμης και δυναμικού κόμβου δημιουργικότητας, όπου όλοι μπορούν να δημιουργούν ελεύθερα και να συμμετέχουν στον πολιτισμό: ένας ρόλος που προασπίζει τα πολιτιστικά δικαιώματα και ενδυναμώνει τους πολίτες και τους εργαζόμενους στον τομέα της δημιουργίας.
- Να εξασφαλίσουμε ότι ο πολιτισμός παραμένει κινητήρια δύναμη για τον κοινωνικοοικονομικό και τον εδαφικό ιστό της Ευρώπης, αναγνωρίζοντας την εγγενή, κοινωνική, πολιτική και οικονομική αξία του, καθώς και το μετασχηματιστικό δυναμικό του.
- Να προωθήσουμε μέτρα για την ενδυνάμωση, την άνθηση, την καινοτομία και τον ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Να αναγνωρίσουμε τον ρόλο του πολιτισμού ως δημόσιου αγαθού, που συμβάλλει στην ανθεκτικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη της ΕΕ.

Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις αυτές και τις τέσσερις βασικές κατευθύνσεις της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη, διακηρύσσουμε ότι ενστερνιζόμαστε τις ακόλουθες αρχές για τις πολιτιστικές πολιτικές στην Ευρώπη.

1. Η **ελευθερία της καλλιτεχνικής έκφρασης** και η ελευθερία της δημιουργίας αποτελούν τα θεμέλια του πολιτισμού και ο ρόλος τους για την προώθηση των δημοκρατικών κοινωνιών και την προάσπιση των ευρωπαϊκών αξιών είναι απαραίτητος.

Δεσμευόμαστε:

- Να προστατεύσουμε την ελευθερία της καλλιτεχνικής έκφρασης και τον σεβασμό των αξιών της ΕΕ ως ακρογωνιαίου λίθου της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Να προστατεύσουμε τους καλλιτέχνες και τους εργαζόμενους στον πολιτιστικό τομέα από τη λογοκρισία, τον εκφοβισμό και τις αδικαιολόγητες παρεμβάσεις.
- Να διαφυλάξουμε την ανεξαρτησία των πολιτιστικών ιδρυμάτων.

2. Η **πολιτιστική και η γλωσσική πολυμορφία** αποτελούν θεμελιώδεις αξίες στις οποίες βασίζεται η ΕΕ. Δεσμευόμαστε:

- Να στηρίξουμε, να τιμήσουμε και να διατηρήσουμε την πλούσια πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την πολιτιστική κυριαρχία της.
- Να προωθήσουμε την πλήρη πολυμορφία του πολιτιστικού περιεχομένου που δημιουργείται στην Ευρώπη, ιδίως στο διαδίκτυο, και να αξιοποιήσουμε τις νέες τεχνολογίες, έτσι ώστε να εξασφαλίσουμε την ορατότητα και την ανακαλυψιμότητα του περιεχομένου αυτού.

3. Η **πρόσβαση στον πολιτισμό** αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα των δημοκρατικών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς. Δεσμευόμαστε:

- Να βελτιώσουμε την πρόσβαση χωρίς αποκλεισμούς, τη συμμετοχή, την αξιοποίηση και τα οφέλη του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς για όλους, ιδίως για τις νεότερες γενιές.
- Να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή στα πολιτιστικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, των περιθωριοποιημένων και μειονεκτουσών ομάδων και των ατόμων που

ζουν σε αγροτικές, απομακρυσμένες ή υποεξυπηρετούμενες περιοχές — συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που διατρέχουν κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης ή αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις.

- Να ενισχύσουμε και να βελτιώσουμε τις πολιτιστικές υποδομές σε ολόκληρη την Ευρώπη, με έμφαση στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών και εδαφικών ανισοτήτων.

4. Όλοι έχουν δικαίωμα σε **ισότιμες, δίκαιες, υγιείς και ασφαλείς συνθήκες εργασίας**, συμπεριλαμβανομένων των καλλιτεχνών και των εργαζομένων στον πολιτιστικό τομέα που βρίσκονται στον πυρήνα των οικείων τομέων και δραστηριοτήτων του πολιτισμού και της δημιουργίας μας. Δεσμευόμαστε:

- Να προωθήσουμε δίκαιες αμοιβές, επαρκή κοινωνική προστασία και την πρόσβαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για όλους τους καλλιτέχνες και τους εργαζόμενους στον πολιτιστικό τομέα, καθώς και να στηρίξουμε τα δικαιώματα συλλογικής διαπραγμάτευσης και να προωθήσουμε την υγεία και την ασφάλειά τους στην εργασία, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας τους.
- Να προωθήσουμε την ισότητα των φύλων στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά και να προστατεύσουμε τα δικαιώματα των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα με αναπηρία.

5. Οι **νέοι** παίζουν ζωτικό ρόλο στη διαμόρφωση του μέλλοντος της Ευρώπης και της ποικιλόμορφης πολιτιστικής τοπογραφίας της. Δεσμευόμαστε:

- Να προωθήσουμε την εκπροσώπηση και τη συμμετοχή των νέων σε δομές πολιτιστικής διακυβέρνησης, ώστε να ενισχυθεί η φωνή τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που τους αφορούν.
- Να στηρίξουμε νέους και αναδυόμενους καλλιτέχνες, αναγνωρίζοντας τη συμβολή τους στον πολιτισμό και την κληρονομιά της Ευρώπης.

6. Η **συνέργεια** μεταξύ του **πολιτισμού, των τεχνών και της παιδείας** είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την ανάπτυξη και την ευημερία των μελλοντικών κοινωνιών. Δεσμευόμαστε:

- Να προωθήσουμε την καλλιτεχνική εκπαίδευση για όλους στην τυπική, μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της διά βίου μάθησης.
- Να στηρίξουμε την προσέγγιση STEAM (θετικές επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική, τέχνες και μαθηματικά) και τις διεπιστημονικές και διακλαδικές συνέργειες μεταξύ πολιτισμού, τέχνης, επιστήμης και τεχνολογίας.

7. Η συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες έχει αποδειχθεί ότι έχει θετικό αντίκτυπο **στην υγεία και την ευημερία** του ατόμου και των τοπικών κοινωνιών. Δεσμευόμαστε:

- Να προωθήσουμε —μέσω των πολιτικών μας— τον θετικό αντίκτυπο του πολιτισμού και της πολιτιστικής συμμετοχής στην υγεία και την ευημερία.
- Να ανταλλάσσουμε βέλτιστες πρακτικές και καινοτόμες προσεγγίσεις σε όλους τους τομείς.

8. Η χρήση, η ανάπτυξη και η διακυβέρνηση των συστημάτων **τεχνητής νοημοσύνης (TN)** θα πρέπει να προωθούν την ανθρώπινη δημιουργικότητα μέσω μιας δίκαιης ανθρωποκεντρικής προσέγγισης που θα εμφορείται από τα δικαιώματα. Θα πρέπει να σέβεται τα πολιτιστικά δικαιώματα, την προσβασιμότητα, τη συμπεριληπτικότητα και την πολιτιστική πολυμορφία· να αναπτύσσει και να προωθεί την ανακαλυψιμότητα του ευρωπαϊκού, εθνικού και τοπικού περιεχομένου· να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα· να

αντιμετωπίζει τα ψηφιακά χάσματα· και να προωθεί την ψηφιακή συμπεριληπτικότητα. Δεσμευόμαστε:

- Να προωθήσουμε την ανθρώπινη δημιουργία και την ευρωπαϊκή πολιτιστική και γλωσσική ψηφιακή κυριαρχία, και να αντιμετωπίσουμε δεοντολογικούς κινδύνους μεροληψίας και πολιτιστικής ομογενοποίησης.
- Να προστατεύσουμε τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προστατεύοντας τις αμοιβές των δημιουργών από τις επιπτώσεις της ΤΝ, αλλά παράλληλα ενθαρρύνοντας την καινοτομία.
- Να παρακολουθούμε και να μετριάζουμε τις επιπτώσεις της ΤΝ στις θέσεις εργασίας, καθώς και να στηρίζουμε τους τομείς και τις δραστηριότητες του πολιτισμού και της δημιουργίας, ώστε να προσαρμόζονται στις τεχνολογικές αλλαγές και να αποκτούν ψηφιακές δεξιότητες.
- Να προωθούμε τη χρήση της ΤΝ ως εργαλείου που στηρίζει τους εργαζόμενους στον πολιτισμό και τη δημιουργία και επιτρέπει στους εν λόγω τομείς και δραστηριότητες να αξιοποιούν τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι τεχνολογίες αυτές.

9. Η **πολιτιστική κληρονομιά** συνδέει το παρελθόν μας με το μέλλον μας. Αποτελεί σύμβολο της ενότητας εντός της πολυμορφίας και ακρογωνιαίο λίθο της ταυτότητας, της δημοκρατίας και της ανθεκτικότητάς μας. Δεσμευόμαστε:

- Να προστατεύουμε, να διαφυλάσσουμε και να προωθούμε την πλούσια φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης, τόσο υλική όσο και άυλη, αξιοποιώντας παράλληλα τις ψηφιακές τεχνολογίες για να ενισχύουμε τη διαφύλαξή της, την πρόσβαση σε αυτή και την καινοτομία.
- Να βελτιώσουμε την ευαισθητοποίηση, την έρευνα και την ανάπτυξη ικανοτήτων, καθώς και τη χρήση και τη διαλειτουργικότητα των βάσεων δεδομένων και των ψηφιακών τεχνολογιών ώστε να αντιμετωπίσουμε την απειλή της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών και άλλων συναφών εγκλημάτων, και παράλληλα να προωθήσουμε τη διεθνή συνεργασία μεταξύ όλων των σχετικών επαγγελματιών, όπως των εργαζομένων στους τομείς της πολιτιστικής κληρονομιάς, της επιβολής του νόμου ή στα τελωνεία.
- Να προωθήσουμε τις διαγενεακές ανταλλαγές ώστε να διασφαλιστεί η μεταλαμπάδευση της πολιτιστικής κληρονομιάς και των γνώσεων από τις παλαιότερες στις νεότερες γενιές.

10. Ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά προωθούν την **περιφερειακή και εδαφική ανάπτυξη, την ανθεκτικότητα, την κοινωνική συνοχή και τη σύγκλιση** μεταξύ των περιφερειών της Ευρώπης. Πρέπει επίσης να προστατεύονται σε περιόδους κρίσεων, μεταξύ άλλων από κινδύνους όπως οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Δεσμευόμαστε:

- Να αξιοποιήσουμε το δυναμικό του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς, σε συνέργεια με άλλα πεδία, ώστε να ενισχύσουμε την ελκυστικότητα όλων των περιοχών και να αντιμετωπίσουμε εδαφικές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της δημογραφικής μείωσης, ιδίως σε περιφερειακές, αγροτικές, απομακρυσμένες και υποεξυπηρετούμενες περιοχές, μεταξύ άλλων στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ.
- Να προωθήσουμε τον βιώσιμο πολιτιστικό τουρισμό, σεβόμενοι την πολιτιστική κληρονομιά, την τοπογραφία και τις τοπικές παραδόσεις, και να συμβάλουμε στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.
- Να ενισχύσουμε τη συνεργασία με σκοπό την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κρίσεων και να ενσωματώσουμε τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά στον σχεδιασμό ασφάλειας και ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων, στη διαχείριση

κρίσεων και κινδύνων, στην ανασυγκρότηση μετά από κρίσεις και στις διαδικασίες ανάκαμψης και οικοδόμησης της ειρήνης.

11. Ο πολιτισμός, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς, είναι ζωτικής σημασίας για τη **μετάβαση προς την περιβαλλοντική βιωσιμότητα**, καθώς διαμορφώνει αξίες, συμπεριφορές και πρακτικές που στηρίζουν την περιβαλλοντικά υπεύθυνη ανάπτυξη. Δεσμευόμαστε:

- Να δώσουμε έμφαση στη σημασία του πολιτισμού στις πολιτικές απαντήσεις σε οικολογικές προκλήσεις, προωθώντας την αρχιτεκτονική, τον σχεδιασμό, τη διαφύλαξη της κληρονομιάς και τη διαχείριση της τοπογραφίας που υπηρετούν την ποιότητα, την καινοτομία, τη συμπερίληψη και την αριστεία, καθώς και ενθαρρύνοντας την υιοθέτηση πρακτικών εργαλείων οικολογικού προσανατολισμού και επιτρέποντας στους παράγοντες του πολιτισμού και της κληρονομιάς να χτίσουν ένα νέο αφήγημα ως συνδημιουργοί με τις τοπικές κοινωνίες.

12. Η πραγμάτωση των φιλοδοξιών της παρούσας δήλωσης και η πλήρης μόχλευση των εγκάρσιων συνεπειών του πολιτισμού συνεπάγεται την προώθηση του πολιτισμού στις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ, την επένδυση στους τομείς και τις δραστηριότητες του πολιτισμού και της δημιουργίας, και την παρακολούθηση της σχετικής προόδου. Δεσμευόμαστε:

- Να στηρίξουμε τη **συνεχή, ειδική χρηματοδότηση** στους τομείς και τις δραστηριότητες του πολιτισμού και της δημιουργίας και να προωθήσουμε καινοτόμους και εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.
- Να **ενσωματώσουμε** τον πολιτισμό στις **σχετικές στρατηγικές, πολιτικές και δράσεις** και στα αντίστοιχα χρηματοδοτικά εργαλεία.
- Να διατηρήσουμε τον στενό **διάλογο με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη**.
- Να προωθήσουμε την παρούσα δήλωση στις **σχέσεις της ΕΕ με διεθνείς οργανισμούς και χώρες εταίρους** —στο πλαίσιο των αντίστοιχων ρόλων και εξουσιών των υπογραφόντων— και να εδραιώσουμε τις εταιρικές μας σχέσεις στις αξίες της αμοιβαιότητας και της μακροπρόθεσμης δράσης.
- Να προωθήσουμε πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη βελτίωση της διαθεσιμότητας αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεδομένων σχετικά με τον πολιτισμό που θα στηρίζουν τη χάραξη τεκμηριωμένων πολιτιστικών πολιτικών.
- Να επανεξετάσουμε την πρόοδο που επιτυγχάνεται στους τομείς της παρούσας δήλωσης.
